

فصل پانزدہم
امور قضائی

مقدمه

اطلاعات آماری مربوط به امور قضایی دارای محدوده گسترده‌ای می‌باشد که تشکیلات قضایی، انواع جرایم واقع شده در یک سال، تعداد محکومان مرتبط با این جرایم و ویژگی‌های آنان، بزهکاری نوجوانان، تعداد قربانیان جرایم، احکام صادره در مورد محکومان و ... را در بر می‌گیرد. بنابراین به علت پاره‌ای از مشکلات و موانع موجود در زمینه جمع‌آوری اطلاعات یا ارائه آنها، محتوای این فصل فقط شامل آمارهای مربوط به تشکیلات قضایی، جرایم، سوانح، تصادفات و کشف انواع مواد مخدر و ... می‌باشد که در زیر به سابقه مختصری از تولید آمار در زمینه‌های یاد شده اشاره می‌شود. نظر به اهمیت گردآوری آمار در زمینه‌های گوناگون قضایی، با اجرای طرح‌های آماری مربوط به ازدواج در سال ۱۳۳۶، جرایم (متهمان و محکومان) در سال ۱۳۴۴، طلاق، خودکشی و حمایت از خانواده در سال ۱۳۴۶ (برای شهر تهران)، نسبت به جمع‌آوری آمارهای مربوطه اقدام گردید.

در تیرماه ۱۳۷۳، تشکیلات قضایی کشور به منظور ایجاد مراجع قضایی واحد، دادگاه‌هایی با صلاحیت عام تحت عناوین دادگاه‌های عمومی و دادگاه‌های انقلاب، تشکیل داد که جایگزین محاکم و دادسراهای عمومی گردید. اطلاعات تشکیلات قضایی در این فصل از مرکز آمار و فناوری اطلاعات قوه قضاییه به صورت ثبتي ارائه می‌شود. جمع‌آوری اطلاعات آماری از تصادفات جاده‌های کشور از سال ۱۳۳۶، تحت نظارت شهرداری کشور به وسیله اداره پلیس راه آغاز شد و از سال ۱۳۴۶ تا پایان سال ۱۳۶۹ پلیس راه ژاندارمری عهده‌دار این امر بوده است. از سال ۱۳۷۰، با ادغام سه نیروی کمیته انقلاب اسلامی، شهرداری و ژاندارمری، سازمان جدیدی تحت عنوان «نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران» تشکیل شد که جمع‌آوری آمار تصادفات جاده‌های کشور را تحت عنوان «تصادفات برون شهری» و

آمار تصادفات جمع‌آوری شده در حوزه استحفاظی داخل شهرها و روستاها (خارج از محدوده استحفاظی پلیس راه) را با عنوان «تصادفات درون شهری» جمع‌آوری و ارائه می‌کند.

استان تهران دارای سه فرماندهی نیروی انتظامی تهران بزرگ، شرق استان و غرب استان است. آمار مربوط به جرایم و تصادفات در این فصل از سوی معاونت طرح و برنامه بودجه ناجا به صورت ثبتي ارائه می‌شود.

نظر به اهمیت ارائه آمار در امر مبارزه همه‌جانبه با مواد مخدر و روان‌گردان‌ها در حوزه‌های تخصصی شامل مقابله با عرضه، حقوقی و قضایی، درمان کاهش آسیب و حمایت‌های اجتماعی، پیشگیری اولیه از اعتیاد و سازمان‌های مردم‌نهاد، بخش مستقلی از این فصل به ارائه آمار و اطلاعات برنامه‌ها و فعالیت‌های ستاد مبارزه با مواد مخدر اختصاص یافته است. اطلاعات مربوط به این حوزه، از سوی شورای هماهنگی ستاد مبارزه با مواد مخدر استان تهران به صورت ثبتي ارائه می‌شود. قابل ذکر است اطلاعات سال ۱۳۹۰ و قبل از آن شامل استان البرز نیز می‌باشد.

تعاریف و مفاهیم

دادگاه عمومی: دادگاهی است که به منظور رسیدگی و حل و فصل تمامی دعاوی و شکایات‌های وارده،

با صلاحیت عام تشکیل می‌شود (به استثنای مرجع اموری که به حکم قانون به دیگری واگذار شده و از دایره شمول این قانون خارج است). تاسیس این دادگاه‌ها در هر حوزه قضایی و تعیین قلمرو محلی و تعداد شعب آن، به تشخیص رئیس قوه قضاییه است.

دادگاه انقلاب: دادگاهی است که بر طبق قانون تشکیل دادگاه‌های عمومی و انقلاب مصوب ۱۵ تیر ماه ۱۳۷۳ مجلس شورای اسلامی، در مرکز هر استان و مناطقی که ضرورت تشکیل آن را رئیس قوه قضاییه تشخیص می‌دهد، تحت نظارت و ریاست اداری حوزه قضایی تشکیل می‌شود و به جرایم زیر رسیدگی می‌کند.

- تمامی جرایم علیه امنیت داخلی و خارجی و محاربه یا افساد فی الارض.

- توهین به مقام بنیان‌گذار جمهوری اسلامی ایران و مقام معظم رهبری.

- توطئه علیه جمهوری اسلامی ایران یا اقدام مسلحانه و ترور و تخریب موسسات به منظور مقابله با نظام.

- جاسوسی به نفع اجانب.

- تمامی جرایم مربوط به قاچاق و مواد مخدر.

- دعاوی مربوط به اصل ۴۹ قانون اساسی.

دادگاه تجدید نظر: دادگاهی است که به منظور تجدید نظر در آرای دادگاه‌های عمومی و انقلاب،

در مرکز هر استان به تعداد مورد نیاز مرکب از یک نفر رئیس و دو عضو مستشار تشکیل می‌شود. جلسه دادگاه با حضور دو نفر رسمیت می‌یابد و پس از رسیدگی ماهوی، رای اکثریت که به وسیله رئیس یا عضو مستشار انشا می‌شود، قطعی و لازم الاجرا خواهد بود.

دادسرای عمومی و انقلاب: واحدی است که در معیت دادگستری‌های شهرستان تشکیل شده و عهده‌دار کشف جرم، تعقیب متهم به جرم، اقامه دعوی از جنبه حق الهی و حفظ حقوق عمومی و حدود اسلامی، اجرای حکم و همچنین رسیدگی به امور حسبیه وفق ضوابط قانونی است. (ماده ۳ قانون تشکیل دادگاه‌های عمومی و انقلاب).

شورای حل اختلاف: نهادی است شبه قضایی که به منظور حل اختلاف و صلح و سازش بین اشخاص حقیقی و حقوقی و با حدود صلاحیت مطروحه در قانون شورای حل اختلاف تشکیل شده است (ماده ۱ شوراهای حل اختلاف ۱۳۸۷). تشکیل این شورا در راستای کاهش مراجعات به محاکم قضایی و توسعه مشارکت‌های فردی است.

گزیده اطلاعات

در سال ۱۴۰۰، ۵۵۲ شعبه در دادگاه‌های عمومی و ۳۲ شعبه در دادگاه‌های انقلاب، ۸۳ شعبه در دادگاه‌های تجدید نظر و ۱۶ شعبه کیفری در

استان فعال بوده‌اند که به ترتیب نسبت به سال قبل ۳/۴ درصد افزایش، ۳ درصد کاهش، ۳/۸ درصد افزایش و ۶/۷ درصد افزایش داشته‌اند. در سال ۱۴۰۰، ۲۹۵ فقره قتل در سطح استان رخ داده که نسبت به سال قبل رشد ۰/۷ درصدی را نشان می‌دهد.

در سال ۱۴۰۰، حدود ۲۳۶ هزار مورد انواع سرقت توسط نیروی انتظامی ثبت شده است که نسبت به سال قبل ۲/۴ درصد افزایش نشان می‌دهد. در بین انواع سرقت ثبت شده، سرقت از مغازه با رشد ۱۲/۸ درصدی بیش‌ترین رشد را نسبت به سال قبل داشته است.

در سال ۱۴۰۰، تعداد تصادفات درون شهری با ۱۱/۷ درصد افزایش نسبت به سال قبل به ۳۹۶ هزار فقره رسیده است. در این تصادفات ۶۱۴ نفر فوت و ۲۵۴۲۲ نفر نیز مجروح شده‌اند.

در سال ۱۴۰۰، تعداد تصادفات برون شهری با ۴۵/۴ درصد افزایش نسبت به سال قبل به ۱۷ هزار فقره رسیده است که در آنها ۳۰۲ نفر فوت و ۴۴۴۶ نفر نیز مجروح شده‌اند.

در سال ۱۴۰۰، ۴۷ تن انواع مواد مخدر کشف شده است. از این میزان ۴۲/۷ درصد مربوط به «تریاک»، ۵/۷ درصد «هروئین»، ۹/۴ درصد «مرفین»، ۲۵/۵ درصد «کانابیس»، ۸/۹ درصد «شیشه» و مابقی «سایر مواد مخدر» بوده است.

۱-۱۵- تعداد شعبه‌های فعال دادگاه‌ها، دادسراها و شوراهای حل اختلاف

شوراهای حل اختلاف	دادسرا	دادگاه				سال و شهرستان
		کیفری استان	تجدیدنظر	انقلاب	عمومی	
...	...	...	۴۸	۲۶	۳۳۵	.....۱۳۸۵ ^(۱)
۶۲۶	۴۰۴	۱۰	۶۰	۲۶	۴۲۹	..... ۱۳۹۰
۵۴۱	۵۲۱	۱۳	۶۹	۲۸	۴۷۰	..... ۱۳۹۵
۵۸۹	۵۵۶	۱۴	۷۰	۲۸	۴۴۸	..... ۱۳۹۶
۶۳۲	۵۶۸	۱۴	۷۴	۳۱	۴۵۸	..... ۱۳۹۷
۶۳۲	۵۶۶	۱۴	۷۷	۳۱	۴۶۸	..... ۱۳۹۸
۷۲۶	۵۷۷	۱۵	۸۰	۳۳	۵۳۴	..... ۱۳۹۹
۵۷۲	۵۶۳	۱۶	۸۳	۳۲	۵۵۲	..... ۱۴۰۰
...	۲۲	...	×	۱	۱۹	.....اسلامشهر
...	۱۲	...	×	.	۱۴	.....بهارستان
...	۱۳	...	×	.	۱۲	.....پاکدشت
...	۹	...	×	.	۸	.....پردیس
...	۵	...	×	.	۴	.....پیشوا
...	۳۹۴	...	۸۳	۲۷	۳۶۸	.....تهران
...	۸	...	×	۱	۱۱	.....دماوند
...	۱۳	...	×	.	۱۲	.....رباط کریم
...	۱۸	...	×	.	۳۴	.....ری
...	۲	...	×	.	۹	.....شمیرانات
...	۲۲	...	×	۲	۱۹	.....شهریار
...	۴	...	×	.	۲	.....فیروزکوه
...	۱۰	...	×	.	۹	.....قدس
...	۸	...	×	.	۸	.....قرچک
...	۱۴	...	×	.	۱۳	.....ملارد
...	۹	...	×	۱	۱۰	.....ورامین

(۱) اطلاعات سال ۱۳۸۵ بدون استان البرز می‌باشد.

ماخذ - قوه قضائیه. مرکز آمار و فناوری اطلاعات.

۱۵-۲- جرایم واقع شده در حوزه استحفاظی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران بر حسب موضوع

سال ^(۱)	قتل	مرگ‌های مشکوک		نزاع و درگیری (مورد)	
		خودکشی	سایر موارد	فردی	دسته جمعی
..... ۱۳۸۵	...	...	...	...	...
..... ۱۳۹۰	...	...	...	...	...
..... ۱۳۹۵	...	...	...	...	...
..... ۱۳۹۶	...	...	...	...	...
..... ۱۳۹۷	۲۳۲ ^(۲)	۶۷۸	۹۴۸۳	۱۱۸۷۷۸	۱۷۶۹
..... ۱۳۹۸	۲۵۰	۶۴۶	۹۹۷۳	۱۲۸۲۳۹	۱۲۹۱
..... ۱۳۹۹	۲۹۳	۷۱۳	۹۵۶۹	۱۶۸۷۵۱	۱۳۲۵
..... ۱۴۰۰	۲۹۵	۶۵۳	۱۰۶۱۳	۱۱۷۱۶۴	۹۴۸

سال ^(۱)	زورگیری و باجگیری (اخاذی)	شرارت (مورد)		
		چاقو و قمه‌کشی	سایر شرارت‌ها	دستگیرشدگان
..... ۱۳۸۵	...	...	...	...
..... ۱۳۹۰	...	...	...	...
..... ۱۳۹۵	...	...	...	...
..... ۱۳۹۶	...	...	...	...
..... ۱۳۹۷	۱۹	۲۸۵۰	۸۱۷	۲۴۲۶
..... ۱۳۹۸	۲۶	۱۰۰۹	۹۴۸	۲۱۴۲
..... ۱۳۹۹	۴۴	۱۱۵۷	۱۱۶۲	۳۲۰۲
..... ۱۴۰۰	۳۵	۴۹۱	۹۱۳	۲۳۸۶

(۱) امکان ارائه اطلاعات به تفکیک شهرستان توسط دستگاه مربوطه وجود ندارد.

(۲) اطلاعات توسط اداره کل مربوطه تجدید نظر شده است.

ماخذ - نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران. معاونت طرح و برنامه و بودجه. اداره آمار.

۱۵-۳- سرقت‌های عادی برحسب نوع (مورد)

سال ^(۱)	برخی از انواع سرقت‌ها				
	اتومبیل	مغازه	منزل	اماکن دولتی ^(۳)	اماکن خصوصی ^(۲)
..... ۱۳۸۵	...	...	...	...	...
..... ۱۳۹۰	۱۷۰۰۹	۳۰۹۲	۹۸۵۴	۶۸۱ ^(۴)	۸۲۵۹
..... ۱۳۹۵	...	...	...	...	...
..... ۱۳۹۶	۲۸۹۳۸	۵۰۰۳	۲۲۵۸۲	۸۲۷	۲۳۱۸۱ ^(۴)
..... ۱۳۹۷	۳۰۴۵۳	۵۲۱۸	۲۳۴۴۱	۱۰۶۴	۲۸۰۰۳
..... ۱۳۹۸	۳۰۶۹۸	۴۳۶۶	۲۲۳۹۹	۹۹۹	۲۵۰۰۲
..... ۱۳۹۹	۳۱۰۶۹	۵۲۵۷	۲۲۴۲۲	۱۲۳۹	۳۰۲۵۰
..... ۱۴۰۰	۲۷۵۹۴	۵۹۲۹	۲۷۰۵۳	۱۳۱۰	۳۳۴۸۲

سال ^(۱)	برخی از انواع سرقت‌ها			دستگیرشدگان انواع سرقت‌ها
	احشام	لوازم خودرو و وسایل داخل آن	موتورسیکلت	
..... ۱۳۸۵	...	...	...	...
..... ۱۳۹۰	۶۴۶۲۷	۱۶۷	۶۶۶۰۷	۲۱۵۲۶
..... ۱۳۹۵	...	...	...	...
..... ۱۳۹۶	۱۱۹۳۳۰	۶۲۷	۱۰۰۴۲۹	۲۰۳۳۰
..... ۱۳۹۷	۹۶۸۵۸	۶۹۴	۱۲۱۷۸۸	۲۲۴۲۴
..... ۱۳۹۸	۸۶۸۰۲	۷۳۸	۱۱۵۰۵۴	۱۹۹۷۰
..... ۱۳۹۹	۹۷۰۷۵	۵۰۷	۱۱۶۸۱۴	۲۲۹۴۱
..... ۱۴۰۰	۱۰۸۷۹۷	۵۶۷	۱۱۴۷۲۴	۲۵۲۶۶

(۱) امکان ارائه اطلاعات به تفکیک شهرستان توسط دستگاه مربوطه وجود ندارد.

(۲) شامل شرکت‌ها، موسسات و ... می‌باشد.

(۳) شامل اسناد دولتی نیز می‌باشد.

(۴) اطلاعات توسط اداره کل مربوطه تجدید نظر شده است.

ماخذ - نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، معاونت طرح و برنامه و بودجه، اداره آمار.

۱۵-۴- تصادفات^(۱) درون شهری و برون شهری وسایل نقلیه منجر به فوت، جرح و خسارت

کل تصادفات					سال ^(۲)
تعداد فوت‌شدگان	تعداد مجروح	تعداد تصادفات			
		منجر به خسارت	منجر به جرح	منجر به فوت	
...	...	...	...	...	..... ۱۳۸۵
۸۶۰	۳۶۸۳۱	۳۸۰۵۷	۳۵۴۱۴	۸۱۰	..... ۱۳۹۰
...	...	...	...	...	..... ۱۳۹۵
۱۱۲۸	۴۶۵۷۴	۵۵۸۶۶	۴۲۲۸۱	۱۰۷۳	..... ۱۳۹۶
۱۱۶۸	۶۴۶۶۶	۶۵۷۴۷۳	۶۰۵۶۲	۱۱۰۴	..... ۱۳۹۷
۱۰۸۴	۵۰۱۸۳	۴۵۰۸۷۷	۴۵۷۱۹	۱۰۳۲	..... ۱۳۹۸
۹۵۷	۳۷۴۹۸	۳۳۰۴۸۸	۳۴۲۸۶	۹۱۱	..... ۱۳۹۹
۹۱۶	۲۹۸۶۸	۳۸۴۳۳۷	۲۷۲۶۱	۸۶۹	..... ۱۴۰۰

درون شهری					سال ^(۲)
تعداد فوت‌شدگان	تعداد مجروح	تعداد تصادفات			
		منجر به خسارت	منجر به جرح	منجر به فوت	
...	...	...	...	...	..... ۱۳۸۵
۶۲۷	۳۵۰۲۴	۳۳۷۷۳	۳۴۱۲۲	۶۰۶	..... ۱۳۹۰
...	...	...	...	...	..... ۱۳۹۵
۸۹۵	۴۲۹۰۲	۴۷۳۰۷	۳۹۷۶۴	۸۶۵	..... ۱۳۹۶
۸۹۶	۶۰۰۵۸	۶۴۱۴۱۰	۵۷۱۷۶	۸۵۷	..... ۱۳۹۷
۷۷۹	۴۵۰۲۲	۴۳۹۱۳۱	۴۲۳۷۶	۷۶۰	..... ۱۳۹۸
۶۸۲	۳۳۶۹۶	۳۲۱۹۴۵	۳۱۵۶۴	۶۶۱	..... ۱۳۹۹
۶۱۴	۲۵۴۲۲	۳۷۱۲۶۲	۲۳۸۶۸	۵۹۳	..... ۱۴۰۰

۴-۱۵- تصادفات^(۱) درون شهری و برون شهری وسایل نقلیه منجر به فوت، جرح و خسارت
(دنباله)

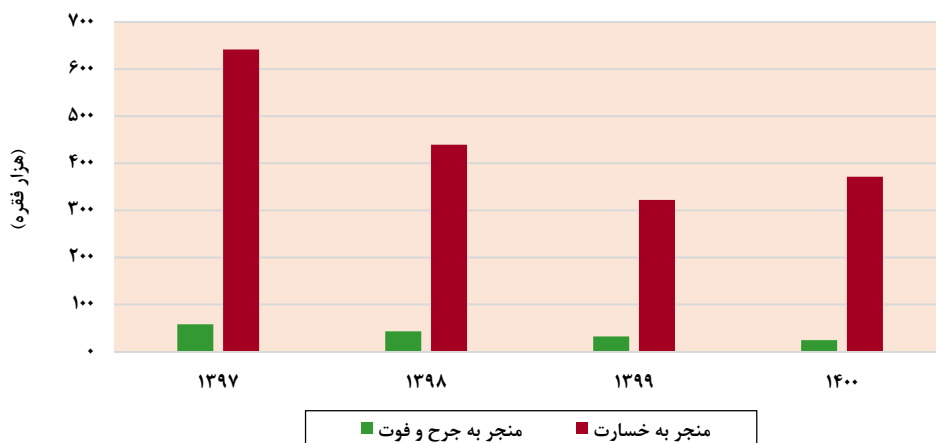
برون شهری					سال ^(۲)
تعداد فوت‌شدگان	تعداد مجروح	تعداد تصادفات			
		منجر به خسارت	منجر به جرح	منجر به فوت	
...	...	...	...	...	..... ۱۳۸۵
۲۳۳	۱۸۰۷	۴۲۸۴	۱۲۹۲	۲۰۴	..... ۱۳۹۰
...	...	...	...	...	..... ۱۳۹۵
۲۳۳	۳۶۷۲	۸۵۵۹	۲۵۱۷	۲۰۸	..... ۱۳۹۶
۲۷۲	۴۶۰۸	۱۶۰۶۳	۳۳۸۶	۲۴۷	..... ۱۳۹۷
۳۰۵	۵۱۶۱	۱۱۷۴۶	۳۳۴۳	۲۷۲	..... ۱۳۹۸
۲۷۵	۳۸۰۲	۸۵۴۳	۲۷۲۲	۲۵۰	..... ۱۳۹۹
۳۰۲	۴۴۴۶	۱۳۰۷۵	۳۳۹۳	۲۷۶	..... ۱۴۰۰

(۱) در تصادفاتی که تعدادی فوت و تعدادی دیگر مجروح می‌شوند، آمار منجر به فوت ثبت می‌شود و تعداد فوت‌شدگان و مجروحان در ستون‌های ذی‌ربط منظور می‌شود.

(۲) امکان ارائه اطلاعات به تفکیک شهرستان توسط اداره کل مربوطه وجود ندارد.

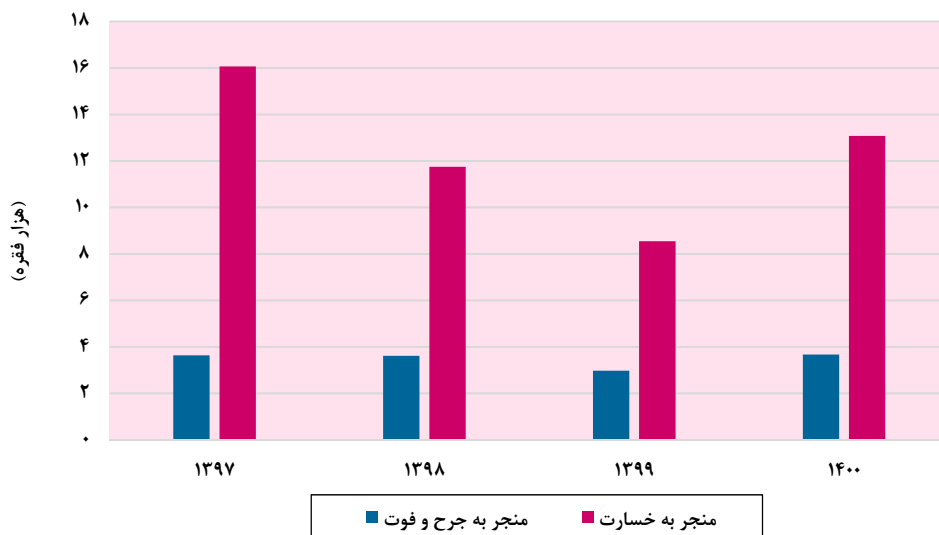
ماخذ - نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران. معاونت طرح و برنامه و بودجه. اداره آمار.

۱۵-۱- تصادفات درون شهری وسایل نقلیه منجر به فوت، جرح و خسارت

مبنا: جدول ۱۵-۴

۱۵-۲- تصادفات برون شهری وسایل نقلیه منجر به فوت، جرح و خسارت

مبنا: جدول ۱۵-۴

۵-۱۵- انواع مواد مخدر و روان گردان‌های کشف شده (کیلوگرم)

مواد افیونی			جمع ^(۱)	سال
مرفین	هروئین ^(۴)	تریاک		
...	...	...	...	.....۱۳۸۵
۱۰۵۳	۱۳۵۹	۱۶۶۱۹	۲۵۳۷۶	.....۱۳۹۰
۱۳۸۴	۸۹۲	۲۳۰۸۳	۳۵۳۴۷	.....۱۳۹۵
۳۲۷۴	۳۱۶۳	۲۴۲۶۲	۴۴۰۶۳	.....۱۳۹۶
۵۵۴۲	۱۶۰۳	۲۷۳۲۳	۴۵۶۰۲	.....۱۳۹۷
۴۳۷۲	۱۶۵۱	۳۸۰۸۱	۵۵۸۰۹	.....۱۳۹۸
۴۱۴۲	۱۸۶۷	۳۵۹۱۲	۵۵۲۵۱	.....۱۳۹۹
۴۳۸۴	۲۶۳۵	۱۹۸۸۶	۴۶۶۰۸	.....۱۴۰۰

سایر مواد ^(۳)	شیشه (مت‌آمفتامین)	کانابیس ^(۲)	سال
...	...	...	.....۱۳۸۵
۳۸	۳۱۷۵	۳۱۳۲	.....۱۳۹۰
۱۰۹۳	۴۴۵	۸۴۵۰	.....۱۳۹۵
۲۵۳۴	۴۹۸	۱۰۳۳۲	.....۱۳۹۶
۱۴۷۰	۴۲۶	۹۲۳۸	.....۱۳۹۷
۴۹۹	۲۰۲۹	۹۱۷۷	.....۱۳۹۸
۳۱۵۵	۲۱۳۸	۸۰۳۷	.....۱۳۹۹
۳۶۷۴	۴۱۳۷	۱۱۸۹۲	.....۱۴۰۰

(۱) اختلاف سرجمع با اجزا به دلیل گرد کردن ارقام است.

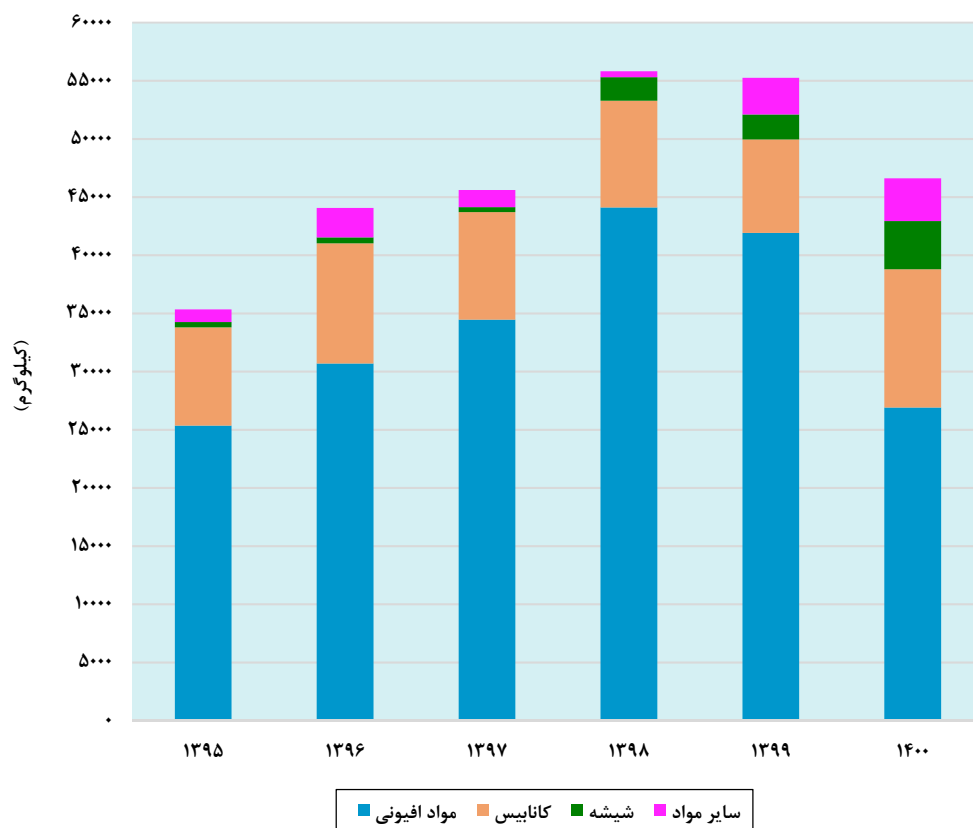
(۲) شامل حشیش و گراس نیز می‌باشد.

(۳) شامل سوخته، تریاک، شیره تریاک، کوکائین و ... می‌باشد.

(۴) شامل کراک و کریستال نیز می‌باشد.

ماخذ - ریاست جمهوری. دبیرخانه ستاد مبارزه با مواد مخدر.

۱۵-۳- انواع مواد مخدر کشف شده

مبنا: جدول ۱۵-۵

۱۵-۶- معنادران بهبود یافته بهره مند شده از آموزش های مهارت شغلی و شایستگی های فنی و حرفه ای

معنادران بهبود یافته	سال
۱۴۰۰ ^(۱)	۱۳۸۵
۶۳۶	۱۳۹۰
۱۳۱۹	۱۳۹۵
۰	۱۳۹۶
۱۵۷۶	۱۳۹۷
۱۵۲۷	۱۳۹۸
۷۴	۱۳۹۹
۹۶۴	۱۴۰۰

(۱) اطلاعات شامل استان البرز نیز می باشد.

ماخذ - ریاست جمهوری. دبیرخانه ستاد مبارزه با مواد مخدر.